

Ks. EUGENIUSZ KACZOR

MUZYCZNA OPRAWA MSZY ŚWIĘTYCH Z UDZIAŁEM PAPIEŻA JANA PAWŁA II W POLSCE

Wprowadzenie

Od początku swojego pontyfikatu, papież Jan Paweł II odwiedził swoją Ojczyznę osiem razy¹. Za każdym razem było to dla Polaków ogromnym przeżyciem, wielopłaszczyznowym wydarzeniem, które trudno przecenić, a tym bardziej ogarnąć syntetycznym spojrzeniem. Pomimo wielu publikacji podejmujących temat pielgrzymek papieskich i poddających je analizie pod różnymi aspektami, wydaje się ciągle stosowną i aktualną próbą spojrzenia na te wielkie wydarzenia w życiu Kościoła, społeczeństwa i państwa polskiego pod kątem oprawy muzycznej, stosując odpowiednie kryteria: liturgiczne, muzyczne i kulturowe.

Każda z pielgrzymek jest przede wszystkim wydarzeniem kościelnym, a w centrum każdego jej dnia jest Eucharystia sprawowana przez lub z udziałem papieża. W przeważającej liczbie (ok. 150) jest to liturgia polowa sprawowana przy udziale wielkiej liczby uczestników; w sporadycznych przypadkach Ojciec Święty sprawował Eucharystię np. w kaplicach klasztornych, z udziałem wąskiego grona zaproszonych gości. Liturgia tych Mszy była za każdym razem bardzo starannie przygotowana, można śmiało powiedzieć, że były to celebracje wzorcowe, z pewnymi regionalnymi czy ludowymi „dodatkami”

Pielgrzymki papieża do Ojczyzny są także wydarzeniem muzycznym, między innymi dzięki zaangażowaniu ogromnej liczby chórów, orkiestr, kapel czy innych zespołów muzycznych, wraz ze znanymi kompozytorami, dyrygentami, organistami i solistami. Ciekawą rzeczą jest w związku z tym sprawa doboru repertuaru i wykonawstwa. Mamy tu do czynienia z różnorodnymi formami muzycznymi: od ludowych pieśni religijnych po kantaty. Część z tych utworów została specjalnie skomponowana lub zaaranżowana i przeznaczona do wykonania podczas papieskiej pielgrzymki.

¹ IV pielgrzymka (1991 r.) miała dwa etapy ze względu na VI Światowy Dzień Młodości obchodzony na Jasnej Górze w Częstochowie; wizyta w Skoczowie w maju 1995 r. miała charakter nieoficjalny.

Każda pielgrzymka papieża–Polaka do rodzinnego kraju jest również zjawiskiem kulturowym, mającym charakter kultury masowej, nie tylko ze względu na ogromną liczbę bezpośrednich uczestników spotkań z Ojcem Świętym, ale także na udział i wielkie zaangażowanie mediów. Dzięki środkom masowego przekazu każda liturgia Mszy św. z udziałem Jana Pawła II stała się także *wydarzeniem medialnym* o wielkim zasięgu i ogromnym wpływie, mającym swe znaczenie również na długo po zakończeniu pielgrzymek.

1. Historyczne, teologiczne i społeczne tło pielgrzymek do Polski

Podróże papieskie mają swoje głębokie teologiczne uzasadnienie. Cały Kościół jest „pielgrzymujący” ku swojemu ostatecznemu spełnieniu² Tak jak człowiek jest *homo viator*³, tak Kościół wędruje przez świat wpatrzony w swego Założyciela, który powiedział o sobie, że jest „Droga”⁴

Pielgrzymki papieży miały już swoje miejsce w historii: w średniowieczu, Grzegorz Wielki, Agaton udają się poza Rzym, do Konstantynopola, Florencji, Lyonu. Podróże te jednak miały charakter prywatny, administracyjny czy nawet polityczny. Nie były one też tak częste. Obecnie jesteśmy świadkami podróży apostołskich, duszpasterskich, misyjnych. Taki właśnie charakter mają pielgrzymki Pawła VI (Jerozolima 1964, Nowy Jork 1965, Medellin 1968). Jan Paweł II pielgrzymuje do prawie wszystkich Kościołów partykularnych, by „utwierdzać swoich braci w wierze”⁵ Spotyka się jednak także z przywódcami państw i przedstawicielami innych wyznań. Wymowne są same liczby: ponad 90 podróży zagranicznych i ponad 200 odwiedzonych krajów.

Na tle wszystkich zagranicznych podróży papieża–Polaka, pielgrzymki do Ojczyzny jawią się jako coś wyjątkowego, szczególnego. Za każdym razem jest to swoiste święto dla Polaków. Na przestrzeni ostatnich 20. lat sytuacja społeczno-polityczna w naszym kraju uległa wielkiej transformacji. Aż trudno porównać pierwsze trzy pielgrzymki Jana Pawła II z późniejszymi, do ostatniej włącznie. Zupełnie inna sytuacja panowała np. w świecie ówczesnych mediów: wszystko podporządkowane było interesom rządzącej wówczas partii, nieprzychylniej upowszechnianiu treści religijnych. W 1979 r. media otrzymały zakaz pokazywania wiwatujących czy rozmodlonych tłumów⁶ Widoczny był wtedy także swoisty rozdźwięk w przyjmowaniu papieża: z jednej strony bardzo spon-

² Por. KK VII, 48 w: *Sobór Watykański II, Konstytucje Dekrety Deklaracje*, Poznań 1968, s. 25.

³ Por. G. Marcel, *Homo viator*, Warszawa 1984.

⁴ Por. J 14,6.

⁵ Por. Łk 22,32.

⁶ Por. M. Czekański, *Pielgrzymka Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny*, Kraków 1999, s.15.

tanicznie i emocjonalnie przez rozentuzjasmowane tłumy, a z drugiej bardzo chłodno i oficjalnie przez władze. Od czwartej pielgrzymki papieża (1991 r.) sytuacja uległa wielkiej przemianie: Jan Paweł II przybywa wtedy do w pełni niepodległej Ojczyzny. Naród, wraz ze swymi władzami, mógł, od tej pory, jednym głosem dziękować Bogu za wyzwolenie⁷ Każda z wizyt Papieża była także jego wielkim osobistym przeżyciem: „Każdy powrót do Polski to tak jak powrót pod znajomą strzechę rodzinnego domu, gdzie każdy najdrobniejszy przedmiot przypomina nam to, co sercu jest najbliższe i najdroższe” – mówił wzruszony Jan Paweł II⁸

2. Jak można dotrzeć do nagrań? (opis źródeł)

Oto kilka uwag co do samych źródeł repertuaru pieśni i innych wykonań muzycznych podczas liturgii mszalnej sprawowanej przez Ojca Świętego, które pozwalają na wysunięcie pewnych ocen i uogólnień. Najobszerniejszym z nich jest Archiwum Polskiego Radia w Warszawie. Można tam dotrzeć, po uzyskaniu odpowiednich zezwoleń, do wszystkich nagrań z pielgrzymek papieskich. Nie jest to jednak zadanie łatwe ze względów ekonomicznych. Pomocą jest katalog Archiwum z dość szczegółowym opisem nagrań ostatnich pięciu pielgrzymek, ale niekompletnym i bardzo ogólnym – ze zrozumiałych powodów – jeśli chodzi o pierwsze trzy pielgrzymki. Wszystkie taśmy z nagraniami należą do Programu I Polskiego Radia.

Innym, bardzo pomocnym źródłem są wydawane z okazji pielgrzymek modlitewniki i śpiewniki dla uczestników liturgii. Tu również najlepsza sytuacja dotyczy ostatnich pięciu pielgrzymek⁹ Kolejnym źródłem repertuaru są nuty i partytury chóralne zespołów śpiewaczych towarzyszących liturgii. Pewnym uzupełnieniem mogą być także prywatne nagrania video czy magnetofonowe, a także wydawane później profesjonalnie płyty kompaktowe lub kasety z nagraniami śpiewów. Tych ostatnich nie jest jednak zbyt wiele i mogą one być traktowane jedynie jako pewna ilustracja sposobów wykonań niektórych śpiewów i utworów muzycznych¹⁰

⁷ „Przeto dziękujemy, Ojczy, Święty, żeś nas wydostał z czerwonej niewoli...” (powitanie przez burmistrza Zakopanego Adama Bachledę-Curusia, 6.06.1997 r.), por. www.zakopane.pl/wizyta/front_dol.html.

⁸ Chrystus wczoraj, dziś i na wieki, V Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny, Olsztyn 1997, s. 19.

⁹ Np. śpiewniki – modlitewniki wydane na Msze w: Legnicy (2.06.1997 r.), Łowiczu (14.06.1999 r.), Sopocie (5.06.1999 r.), Sandomierzu (12.06.1999 r.) czy Krakowie (18.06.2002 r.).

¹⁰ Por. płyty kompaktowe: I Pielgrzymka Ojca Świętego Jana Pawła II do Polski 1979, drugie wyd., Universal Music Polska 1999, Pieśni Polaków dla Papieża, wyd. F. Fonograficzna „MP”, Kraków 1999.

Wypada na koniec wspomnieć obszerne i ciągle rozwijające się źródło, jakim są strony i serwisy internetowe. Nie sposób ich wszystkich wymienić (udało mi się dotrzeć do ponad stu), ale niektóre zasługują na podkreślenie ze względu na ich precyzję i szczegółowe opracowania dotyczące strony muzycznej papieskiej liturgii. Należą do nich m.in. opracowania dokonane przez diecezję krakowską, tarnowską i łowicką¹¹ Podkreślić też trzeba wkład internetowych serwisów katolickich: „Niedziela”, „Mateusz”, „Opoka” oraz serwisów Polskiej Agencji Prasowej, Telewizji Polskiej i wielu innych. Dzięki informacjom podanym przez ww. serwisy można dużo szybciej i łatwiej dotrzeć do informacji dotyczących przygotowania, organizacji, wykonawców i całego przebiegu (transmisji) Mszy papieskich.

Zebrane materiały źródłowe mogą dopiero pozwolić na syntetyczne ujęcie problemu przygotowania, organizacji, repertuaru i wykonawstwa dotyczącego strony muzycznej liturgii z udziałem Ojca Świętego w Polsce. Jest to w dużej mierze możliwe, ale ciągle potrzeba nowych badań, publikacji, a szczególnie udostępniania nagrań dotyczących zwłaszcza pierwszych trzech pielgrzymek.

3. Repertuar

Ujmując rzecz ogólnie, repertuar jest bardzo zróżnicowany. Główną jego część stanowią śpiewy liturgiczne zatwierdzone do użytku kościelnego w Polsce (m.in. pieśni religijne). Chodzi tu o śpiewy procesyjne, uwielbienia, części stałe Mszy. Pokażną część repertuaru to utwory wielogłosowe wokalnie-instrumentalne i wokalne w wykonaniu chórów i orkiestr. Niewielką część stanowią śpiewy chorałowe lub ich opracowania wykonane *a capella*. Podczas prawie każdego zgromadzenia liturgicznego swoje miejsce mają utwory religijne znanych kompozytorów renesansu, klasycyzmu czy baroku. Są też popularne śpiewy pielgrzymkowe (piosenki religijne) czasami wykonywane poza programem liturgii w trakcie homilii papieskich¹² Na koniec trzeba wspomnieć muzyczną twórczość ludową, która także znalazła swój wyraz podczas liturgii papieskich, zwłaszcza tradycyjne *Sto lat*¹³, oraz utwory związane ze środowiskiem, np. wojskowe czy góralskie¹⁴

¹¹ Por. http://www.janpawel.ip/pl/krakow_liturgia_eucharystii.htm
<http://www.diecezja.tarnow.pl/kinga/muzyczny.htm>
<http://www.lowicz.perynet.pl/html/kuria/lbordpap.htm>

¹² *Pośród wszystkich życia trosk* (w czasie Mszy św. na Jasnej Górze 06.06.1979 r.), por. Z. Peszkowski, *Diariusz Drugiej Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, Rzym 1983*, s. 176.

¹³ Mistrzejowice – Nowa Huta, 22.06.1983 r., zob. *Pokój Tobie, Polsko! Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny 16–23 VI 1983*, Warszawa 1983, s. 284.

¹⁴ Msza św. w Sandomierzu 12.06.1999 r.

a. Utwory wokalne

Wśród nich znajdują się śpiewy chorałowe: *Regina coeli*¹⁵, *Witaj, Królowo, Matko Miłosierdzia*¹⁶, *Veni Creator*¹⁷. Wśród śpiewów jednogłosowych znajdują się jeszcze np. *Anioł Pański* i *Bogurodzica*¹⁸. Dalej znajdujemy utwory chóralne (wielogłosowe): dawne i współczesne. Są motety i psalmy Wacława z Szamotuł (*Ach, mój niebieski Panie; In Te, Domine, speravi*), Mikołaja Gómółki (*Nieście chwałę, mocarze*), Mikołaja Zieleńskiego (*Viderunt omnes, Magnificat*), Wincentego z Kielczy (*Raduj się, Polsko*)¹⁹. Znajdujemy tu także utwory, których łaciński tekst został wzięty z chorału: (*Ecce sacerdos magnus, Tu es Petrus, Locus iste, O sacrum convivium*)²⁰. Mamy też pieśń zaczerpniętą z polskiej tradycji patriotycznej: *Gaude Mater*²¹. Z bardziej współczesnych utworów – wielogłosowe (*Duchu Ogniu; Chwalcie Pana wszyscy; Ave Maria, Czego chcesz od nas, Panie* i inne)²².

b. Utwory wokально-instrumentalne

Ta grupa wykonań jest zdecydowanie najliczniejsza. Są tutaj utwory wielogłosowe z towarzyszeniem organów (*Bogurodzica Dziewica; Domine gratias; Laudate Dominum; Niech będzie chwała, cześć i dziękczynienie; Panis angelicus; Pokarmie naszej drogi*)²³, orkiestry (*Kantata Jubileuszowa na 2000 r. Fiat pax; kantata na 1000-lecie chrztu Pomorza Idzie Pasterz; Ave verum; Jeżeli cię zapomnę, Jeruzalem; Niebiosa głoszą*)²⁴, pieśni religijne z towarzyszeniem organów (*Boże mocny, Boże cudów; Ciebie, Boga wystawiamy; Ciebie, Boże wielbimy; Czego chcesz od nas, Panie; Boże w dobroci; Boże, lud Twój; Gwiazdo śliczna; Duszo moja; Krzyżu Chrystusa; Dziękujemy Ci, Ojczy nasz; Com przyrzekł Bogu; Chwała i dziękczynienie*)²⁵, orkiestry czy kapeli (*Boże, coś Polskę; Cóż Ci Jezu damy; Abyśmy byli jedno; Chrystus Wodzem; Nie rzucim Chryste; Być bliżej Ciebie chcę; Bądźże pozdrowiona; Kingo sądecka Pa-*

¹⁵ Ant. do MB z Kompletu na niedzielę, Skoczów 22.05.1995 r., por. E. Kaczor, *Śpiewy towarzyszące liturgii mszalnej w czasie pielgrzymek Ojca Świętego Jana Pawła II do Ojczyzny w latach 1979–1999*, praca mag. KUL, Lublin 2002, s. 105.

¹⁶ Ant. *Salve Regina*, Białystok 05.06.1991 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 94.

¹⁷ Hymn z II Nieszporów na Zesłanie Ducha Świętego, Warszawa 02.06.1979 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 70.

¹⁸ Por. jw., s. 37.

¹⁹ Por. tamże, s. 37–38.

²⁰ Por. tamże.

²¹ Por. tamże.

²² Por. tamże.

²³ Por. tamże, s. 39.

²⁴ Por. tamże, s. 40.

²⁵ Por. tamże.

ni)²⁶; piosenki religijne (Czarna Madonna; Posyłam was; Oto jest dzień; Nie ścigaj się z miłością; Synowie i bracia; Abba Ojczy; Barka)²⁷, piosenki ludowe (Sto lat; Hej, z wyrchu Radziejowej; Niechaj żyje; Życzymy, życzymy; Góralu, czy Ci nie żal; Kaszebsko Królowo, Matinko Bożo)²⁸, pieśni patriotyczne (Jeszcze Polska nie zginęła; Rota)²⁹

c. Utwory instrumentalne

Ta kategoria utworów także znalazła swoje miejsce w liturgii, choć nie ma tych utworów zbyt wiele. Najczęściej powtarzającymi się są: intrada i fanfary. Są także hejnały miast (np. Jasnej Góry, Łowicza, Bydgoszczy) i wiązanki różnych melodii: ludowych i wojskowych. Jest również *Aria na strunie G J.S. Bacha*³⁰

d. Kryteria doboru repertuaru

Najpierw trzeba wymienić *kryterium liturgiczne*. Biorąc je pod uwagę, należy stwierdzić, że repertuar utworów jest w przeważającej części zgodny z interpretacją liturgiczną Kościoła dotyczącą doboru repertuaru, wykonawców, jak i użytych instrumentów³¹. Pewne niezgodności z tym kryterium wynikają z niecodzienności sytuacji i miejsc, w jakich odbywała się liturgia. W związku z tym pomocne okazuje się tutaj tzw. *kryterium sytuacyjne*. Respektując je, można powiedzieć, że wydają się być usprawiedliwione pewne odstępstwa od zasad doboru repertuaru i wykonawstwa podczas liturgii mszalnej. Chodzi o „nietypowe” śpiewy wykonane ze względu na wyjątkowość sytuacji czy grup wierzni biorących udział w liturgii. Owe nietypowe śpiewy to: *Sto lat* wykonywane prawie zawsze, najczęściej po błogosławieństwie lub przed³². Do innych nietypowych wykonań należą ludowe śpiewy religijne ułożone specjalnie na przyjazd papieża, jak np. *Życzymy, życzymy*³³. Liczne piosenki religijne, jak:

²⁶ Por. tamże, s. 41.

²⁷ Por. tamże, s. 42.

²⁸ Por. tamże, s. 43.

²⁹ Por. tamże.

³⁰ Por. tamże.

³¹ Por. I. Pawlak, *Muzyka liturgiczna po Soborze Watykańskim II w świetle dokumentów Kościoła*, Lublin 2000, s. 287–349. Autor opiera się m.in. na Konstytucji o Liturgii Świętej *Sacrosanctum concilium* Soboru Watykańskiego II, Instrukcji Kongregacji do spraw Świętych Obrzędów *Musicam sacram*, Instrukcji Episkopatu Polski *O muzyce liturgicznej po Soborze Watykańskim II* oraz Ogólnym Wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego.

³² Msza św. w Sandomierzu 12.06.1999 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 131.

³³ Wykonane m.in. podczas Mszy św. w Starym Sączu (po pozdrowieniu) 16.06.1999 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 138.

*Barka*³⁴; *Totus Tuus (Chodźcieś, Panie, po ziemi jak człowiek)*³⁵, *Nie ścigaj się z miłością*³⁶ Oddają one pielgrzymkową atmosferę panującą wśród tych zgromadzeń liturgicznych z udziałem papieża. Z nietypowych wykonań można jeszcze wspomnieć *Mazurek Dąbrowskiego*³⁷ oraz fanfary i hejnały miast³⁸

e. Autorzy tekstów i melodii

Obok powszechnie znanych kompozytorów tzw. muzyki klasycznej, jak J.S. Bach, W.A. Mozart, G.F. Haendel czy St. Moniuszko, w przygotowanie liturgii papieskiej zaangażowało się wielu współczesnych polskich kompozytorów i autorów tekstów. Mamy tu do czynienia z elitą mającą ogromny wkład w tworzeniu i upowszechnianiu kultury muzycznej. Wśród znanych nazwisk kompozytorów, których utwory były wykonywane podczas Mszy św. z udziałem Jana Pawła II, są: Stefan Stuligrosz (rektor AM w Poznaniu 1972–1981, założyciel chóru chłopięco-męskiego im. W. Gieburowskiego „*Poznańskie Słowiki*”, doktor honoris causa Papieskiego Instytutu Muzyki Sakralnej w Watykanie)³⁹, Juliusz Łuciuk (kompozytor działający na terenie Krakowa, laureat wielu międzynarodowych i krajowych konkursów kompozytorskich)⁴⁰, Marek Jasiński (profesor kompozycji AM w Bydgoszczy), Irena Pfeiffer (kompozytor, dyrygent, pedagog – Kraków)⁴¹, Wojciech Kilar (absolwent katowickiej PWSM, znany w Polsce i świecie kompozytor muzyki orkiestrowej, wokalnie-instrumentalnej i filmowej)⁴², a także: Marian Sawa, Jacek Sykulski, ks. bp Józef Zawitkowski, ks. Stanisław Ziemiański TJ, ks. Kazimierz Pasionek i wielu innych.

³⁴ Wykonana jako śpiew na wejście na Mszy św. w Lublinie 09.06.1987 r. (Msza św. z udzieleniem święceń kapłańskich), por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 80.

³⁵ Wykonane jako śpiew na ofiarowanie na Mszy św. w Łowiczu 14.06.1999 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 134.

³⁶ Wykonana jako śpiew na dziękczynienie na Mszy św. w Sopocie 05.06.1999 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 123.

³⁷ Wykonany po pozdrowieniu przez orkiestrę WP na Mszy św. z udziałem wojska w Sandomierzu 12.06.1999 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 130.

³⁸ *Fanfara* jako jeden z utworów na wejście Mszy św. w Skoczowie 22.05.1995 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 104, *wiązanka melodii góralskich* na Mszy św. w Zakopanem 06.06.1997 r., por. E. Kaczor, dz. cyt., s. 115.

³⁹ Por. <http://wiem.onet.pl/wiem/01045a.html>

⁴⁰ Por. T. Małecka, *Krakowska Szkoła Kompozytorska 1888–1988*, Kraków 1992, s. 161–164.

⁴¹ Por. M. Hanuszewska, B. Schäffer, *Almanach polskich kompozytorów współczesnych*, Kraków 1966, s. 97–98.

⁴² Por. Jan J. Bokun, Wojciech Kilar, w: [http://www.usc.edu/dept/polish music/composer/kilar.html](http://www.usc.edu/dept/polish%20music/composer/kilar.html)

Wśród autorów tekstów utworów wykonywanych podczas liturgii mszalnej, są: Ojciec Święty Jan Paweł II, o. Jan Góra OP, Marek Skwarnicki, ks. bp Józef Zawitkowski, ks. Stanisław Ziemiański TJ i inni.

f. Wybrane utwory

Wypada wspomnieć utwory napisane specjalnie na przyjazd Ojca Świętego. Popularna już dziś pieśń *Panie, dobry jak chleb* jest autorstwa ks. J. Zawitkowskiego. Autorem melodii jest ks. W. Kądziała. Była ona hymnem drugiego Krajowego Kongresu Eucharystycznego (1987 r.), na który właśnie przybył Ojciec Święty ze swoją trzecią pielgrzymką. Pieśń ta, w czasie różnych jego wizyt, była wykonywana kilkanaście razy, m.in. w: Tarnowie (10.06.1987 r.), Rzeszowie (02.06.1991 r.), Łomży (04.06.1991 r.), Legnicy (02.06.1997 r.), Warszawie (13.06.1999 r.), Łowiczu (14.06.1999 r.).

Abba, Ojczy należy do gatunku piosenek religijnych. Stała się hymnem VI Światowego Dnia Młodzieży obchodzonego na Jasnej Górze w 1991 r. Słowa napisał o. Jan Góra OP, a muzykę Jacek Sykulski. Piosenka ta została wykonana, oprócz Jasnej Góry, m.in. w: Siedlcach (10.06.1999 r.) i Sandomierzu (12.06.1999 r.).

Synowie i bracia należy do tego samego gatunku i została skomponowana na tę samą okazję. Słowa napisał ks. Janusz Pasierb, a muzykę skomponował Wojciech Kilar. Jedyne jej wykonanie miało miejsce na Jasnej Górze podczas wspomnianego Światowego Dnia Młodzieży. Tłumaczyć to można zapewne, obok odmiennego jej przeznaczenia, bardziej skomplikowaną melodią i rytmiką, jak na możliwości wykonawcze wielkich rzesz uczestniczących w liturgii.

Przyszedłeś, Panie, by wolność dać światu to hymn Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego, na którego zakończenie we Wrocławiu przyjechał Jan Paweł II ze swoją piątą pielgrzymką (1997 r.). Słowa hymnu napisał ks. M. Drzewiecki, a muzykę skomponował Stefan Stuligrosz. Pieśń była wykonana jeszcze m.in. w Kaliszu (04.06.1999 r.) i w Zakopanem (06.06.1999 r.). Z kolei *Patrząc na ptaki i lilie polne* jest wersją młodzieżową hymnu Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu. Tekst napisał ks. bp Józef Zawitkowski, a muzykę skomponował ks. Wiesław Kądziała. Ma ona charakter piosenki religijnej.

O ziemio polska! Bądź pozdrowiona! to pieśń chóralna skomponowana przez Juliusza Łuciuka (1987 r.) do słów Jana Pawła II, które skierował do Polaków po raz pierwszy na powitanie po przybyciu na lotnisko Okęcie w Warszawie 02.06.1979 r., a potem powtórzył je w 1987 r. podczas kolejnej swojej pielgrzymki. Była ona wykonana m.in. w Gnieźnie (03.06.1997 r.) i Siedlcach (10.06.1999 r.).

4. Wykonawcy

Wykonawcami byli zarówno znani, jak i nieznani polskiej publiczności twórcy i artyści: profesjonaliści i amatorzy, profesjonalne zespoły wykonujące zawodowo utwory symfoniczne i tzw. muzykę klasyczną, a także chóry amatorskie: parafialne, diecezjalne, zakonne i zespoły młodzieżowe. Specyficznego charakteru przysparzały wykonaniom liczne kapele i zespoły ludowe: góralskie, kaszubskie i inne, których tu trudno wymienić.

Należy wspomnieć dyrygentów i osoby odpowiedzialne za przygotowanie i prowadzenie strony muzycznej papieskiej liturgii. Mamy tutaj do czynienia ze znanymi i mniej znanymi z nazwiska osobami. Niektórzy z nich dzięki mediom po raz pierwszy mogli zaprezentować się szerszej publiczności, zyskując przez to rozgłos.

Oto niektóre nazwy, nazwiska i liczby pozwalające na bliższe zorientowanie się w stopniu zaangażowania się artystów i amatorów – muzyków w przygotowanie i właściwy przebieg liturgii pod kątem muzycznym.

Druga pielgrzymka: Msza św. w Warszawie 10.06.1983 r.: wystąpili: Chór Kameralny WTM „Ars antiqua”, Zespół Madrygalistów WTM, Kwartet Wilański; artyści scen warszawskich: Maja Komorowska, Jan Englert, Krzysztof Kolberger, Zbigniew Zapasiewicz⁴³ Msza św. w Poznaniu 20.06.1983 r.: występują połączone chóry w liczbie 2000 osób, dyryguje ks. Zdzisław Bernat i Stefan Stuligrosz.

Czwarta pielgrzymka: Msza św. w Warszawie 08.06.1991 r.: wśród wykonawców są poznańskie „Słowiki” pod dyr. Stefana Stuligrosza. Msza św. w Białymstoku 05.06.1991 r.: Orkiestra Filharmonii Białostockiej, połączone orkiestry dęte, Chór Akademii Muzycznej, Chór Akademii Medycznej, *Schola Cantorum Bialostociensis*, kierownictwo muzyczne: Marian Błaszczuk.

Piąta pielgrzymka: Msza św. w Legnicy 02.06.1997 r.: występują połączone chóry szkół muzycznych, kameralne, parafialne z Legnicy, Wałbrzycha, Głogowa, Złotoryi, Jeleniej Góry, Polkowic. Są tutaj także połączone orkiestry górnicze, kolejowe, wojskowe, strażackie, zakładowe z Lubina, Wałbrzycha, Bolesławca, Legnicy, Głogowa. Msza św. w Zakopanem 06.06.1997 r.: są tutaj połączone chóry parafialne, Orkiestra Reprezentacyjna Straży Granicznej z Nowego Sącza, 180-osobowa kapela górali z Podhala, Orawy i Spiszu.

Szósta pielgrzymka: Msza św. w Sopocie 05.05.1999 r.: wykonawcy to m.in. orkiestry symfoniczne Filharmonii Bałtyckiej, Opery Bałtyckiej (Gdańsk), Filharmonii Kameralnej (Sopot), Akademii Muzycznej (Gdańsk); orkiestry dęte Marynarki Wojennej, Straży Granicznej, Archikatedry (Gdańsk); chóry akade-

⁴³ Por. A. Szafrńska, *Pokój Tobie Polsko! Druga Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny 16–23 VI 1983*, Warszawa 1983, s. 78.

mickie Akademii Muzycznej, Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej (Gdańsk); 25 zespołów kaszubskich⁴⁴

Msza św. w Łowiczu 14.06.1999 r.: wykonawcy to m.in. połączone orkiestry diecezji łowickiej, Orkiestra Koncertowa WP z Warszawy; połączone chóry diecezji łowickiej oraz Chór ATK z Warszawy⁴⁵ Msza św. w Krakowie 15.06.1999 r.: występują chóry: Państwowej Filharmonii Krakowskiej, Papieskiej Akademii Teologicznej, Madrygaliści *Capellae Cracoviensis* i in. Kantorem jest ks. Robert Tyrała⁴⁶ Msza św. w Starym Sączu 16.06.1999 r.: wykonawcy to: 26 orkiestr dętych, 21 chórów, 32 zespoły regionalne (razem około 3500 osób), dyryguje ks. Andrzej Zajac⁴⁷

To skrótowe spojrzenie na kategorie i liczbę wykonawców w czasie liturgii papieskich pokazuje, jakim ogromnym wyzwaniem było zorganizowanie oprawy muzycznej liturgii w takich warunkach. Był to nie lada problem dla dyrygentów chórów i orkiestr, a także kantorów znajdujących się z konieczności w znacznym oddaleniu od organistów czy pozostałych wykonawców. Powodowało to czasem brak właściwej koordynacji pomiędzy nimi⁴⁸ Innym ważnym elementem właściwego wykonania utworów było sprawne nagłośnienie placów, na których odbywały się Msze św., oraz warunki pogodowe. W zadziwiającej większości były one bardzo sprzyjające należytemu przebiegowi liturgii, z małymi jedynie wyjątkami⁴⁹ Bardzo pozytywnie ocenił przebieg celebracji papieskich i wkład wszystkich służb liturgicznych, w tym zespołów muzycznych, mistrz ceremonii papieskich P. Marini⁵⁰

a. Śpiew ludu w liturgii papieskiej

Sam skład ilościowy wykonawców i miejsce wykonania narzucały niejako dobór repertuaru. Nie mogły to być jedynie utwory ambitne i przeznaczone dla wykształconych muzyków, choć nie brak było i takich. Przeważały pieśni kościelne wykonywane z udziałem ludu, któremu towarzyszyły chóry i orkiestry. Były to utwory w większości znane szerszej społeczności Polaków, należące do

⁴⁴ Por. pełny wykaz: Kościół Gdański, 1000-lecie kanonizacji św. Wojciecha. Msza św. pod przewodnictwem Ojca Świętego Jana Pawła II. Sopot 5.06.1999, s. 174–177.

⁴⁵ Por. Bóg jest miłością, Jan Paweł II w Łowiczu, Ząbki 1999, s. 2.

⁴⁶ Por. <http://www.janpawel.ip.pl/krakow-liturgia-blonia-osoby-i-zespoły.htm>

⁴⁷ Por. <http://www.diecezja.tarnow.pl/kinga/chory.htm>

⁴⁸ Np. różnica słów kantora i scholi akademickiej w śpiewie: Kraków kocha Cię, podczas Mszy św. w Krakowie 16.06.1999 r., zob. Pieśni Polaków dla Papieża, MP CD 008, Wyd. F. fonograficzna „MP”, Kraków 1999.

⁴⁹ Np. podczas Mszy św. w Kielcach 03.06.1991 r., kiedy to gwałtowny deszcz i wiatr spowodował nawet przerwanie na krótki czas transmisji telewizyjnej, zob. „L'Osservatore Romano” 5(132)1991, s. 31–33.

⁵⁰ Por. S. Stefański, *Liturgia V Pielgrzymki Papieża Jana Pawła II do Polski*, „Liturgia Sacra” 3(1997), nr 2, s. 25–32.

powszechnie stosowanego u nas repertuaru śpiewów liturgicznych. Natomiast czymś charakterystycznym i wyjątkowym podczas liturgii były religijne śpiewy ludowe, a czasem nawet świeckie. Ponieważ często zebrani na placu wierni reprezentowali różne regiony, można było usłyszeć w tym samym czasie *regionalne warianty pieśni liturgicznych*. Organizatorom i prowadzącym śpiew trudno było w związku z tym zapobiec różnicom tempa. Swoją obecność zaznaczyli zwłaszcza górale, kaszubi, łowiczanie i mieszkańcy Podlasia. Swoimi wykonaniami ubogacili liturgię lokalną twórczością ludową. *Kaszebska Królewo, Matinko Bożo; Nie je ce żol* wykonane przez zjednoczone zespoły kaszubskie w Sopocie na zakończenie liturgii były pięknym akcentem przypominającym o obecności w narodzie Kaszubów, ich przywiązaniu do Ojca Świętego i pobożności maryjnej. Wykonaniu tych śpiewów towarzyszyły instrumenty smyczkowe i dęte⁵¹

Życzmy, życzmy wykonane w Starym Sączu w czasie oczekiwania na papieża jest pięknym wkładem polskich górali w przyjęcie Jana Pawła II na ojczyściej ziemi. Melodia ludowa do słów Wandy Łomnickiej-Dulak została wykonana przez zespół kapeli góralskich z towarzyszeniem instrumentów smyczkowych i wszystkich zebranych na placu⁵²

Hej, z wyrchu Radziejowej; Góralu, czy ci nie żal; Niechaj żyje pokazały piękno i różnorodność twórczości ludowej lokalnych społeczności góralskich. Podstawą był skład kapeli góralskiej, a kolorytu dodawała gwara góralska. Tradycyjne polskie *Sto lat*, utwór imieninowy „na cześć solenizanta”⁵³, stał się tutaj nieodłącznym elementem składowym śpiewów na powitanie, pożegnanie papieża czy wyrazem zwykłej radości z faktu Jego obecności. Ten śpiew spajał wszystkie miejsca, gdzie przebywał Jan Paweł II, swoim ludowym charakterem wykonania i był swego rodzaju akoladą (klamrą) łączącą poszczególne liturgie i nadającą im swoistego charakteru. Innym, jakby chóralnym odpowiednikiem *Sto lat* był *Toast*, wykonany z towarzyszeniem orkiestry w czasie Mszy św. w Krośnie⁵⁴

5. Społeczne oddziaływanie śpiewów wykonywanych podczas liturgii papieskiej

Dla całościowego ujęcia tego zagadnienia pomocne są metody badań, jakie stosuje socjologia. Oprawa bowiem i transmitowanie uroczystości liturgicznych z udziałem papieża przez środki społecznego przekazu przejawiają specyficzne cechy i są poddane normom właściwym tzw. kulturze masowej. Kultura ta jest,

⁵¹ Msza św. w Sopocie 05.06.1999 r.

⁵² Msza św. w Starym Sączu 16.06.1999 r.

⁵³ Por. Z. Adrjański, *Złota Księga Pieśni Polskich*, Warszawa 2002, s. 357.

⁵⁴ 10.06.1997 r. po błogosławieństwie.

zdaniem A. Kłoskowskiej⁵⁵, zjawiskiem przekazywania identycznych treści intelektualnych i estetycznych wielkim masom odbiorców. Dołączyć tu trzeba także kryteria ilości i standaryzacji przekazywanych treści oraz wziąć pod uwagę publiczność, która jest odbiorcą tego przekazu. Według rozróżnień socjologicznych można mówić o publiczności tzw. bezpośredniej (tu: wierni zebrani na placach, gdzie odbywała się liturgia) i pośredniej, której cechą jest rozproszenie przestrzenne (tu: ci, którzy biernie uczestniczyli w uroczystościach za pośrednictwem radia, telewizji czy prasy)⁵⁶ W niniejszej ocenie trzeba wziąć pod uwagę oba rodzaje publiczności: zarówno tej biorącej udział bezpośrednio, jak i pośrednio w odbiorze treści muzycznych. Jeśli chodzi o treści przekazywane za pomocą środków audiowizualnych, czy to pośrednio, czy bezpośrednio, należą one – według podziału kultury E. Shills'a na wyższą, pospolitą i niską – do zjawisk kultury tzw. wyższego poziomu⁵⁷, zmierzają one bowiem i wskazują na wieczne wartości: piękno i dobro⁵⁸

Pielgrzymki papieża do Polski, a zwłaszcza liturgia Mszy Świętych sprawowanych przy tej okazji miały wielowymiarowy charakter: głęboki, duchowy, ale także medialny, dający się ująć w pewne kategorie socjologiczne i liczbowe. W określeniu liczby publiczności pomocą służą dane, jakie zostały opublikowane przez Centrum Badania Opinii Publicznej w Warszawie⁵⁹, a także przez Telewizję Polską⁶⁰

Chcąc chociaż pobieżnie ocenić wpływ oprawy muzycznej papieskich liturgii na społeczeństwo i pojedynczego człowieka, trzeba zastosować kryteria i normy rządzące tzw. kulturą masową. Sama ilość uczestniczących bezpośrednio lub pośrednio w tych wydarzeniach (1979 r. – 64,5%, 1983 r. – 56,7%, 1987 r. – 67%, 1991 r. – 49%, 1995 r. – 66%, 1997 r. – 86%, 1999 r. – 87%, 2002 r. – 61,5%) oraz zakres zaangażowania środków społecznego komunikowania narzucają ten sposób oceny.

Kościół w swej liturgii jest także przekazicielem masowej kultury o jednolitej treści, wzorach i normach społecznych, przeżyciach emocjonalnych. Dzieła muzyczne wykonywane podczas niej także stają się elementem tej kultury, zwłaszcza gdy są transmitowane⁶¹ Potrzebna jednakże jest faktyczna recepcja przekazywanych treści. Tutaj ogromną rolę odgrywają społeczne powiązania etniczne i religijne⁶² Sprzyjały one w przypadku Mszy Świętych z udziałem

⁵⁵ A. Kłoskowska, *Kultura masowa. Krytyka i obrona*, Warszawa 1964, s. 95.

⁵⁶ Por. tamże, s. 96.

⁵⁷ Por. tamże, s. 335.

⁵⁸ Por. także określenie kultury wg Webera, dz. cyt., s. 63.

⁵⁹ www.obop.com.pl 2000-07-05

⁶⁰ <http://www.tvp.com.pl/papiez/obop/polacyowizycie.htm> 2000-07-05

⁶¹ Por. A. Kłoskowska, dz. cyt., s. 208.

⁶² Por. tamże, s. 149.

papieża utrwalaniu tych treści i głębszemu ich przeżywaniu przez uczestników. Już Platon podkreślał (*Fajdros*) dodatnią rolę wychowawczą zbiorowych śpiewów i recytacji odpowiednio dobranych i sprawdzonych tekstów⁶³ W naszym przypadku ta cecha śpiewów liturgicznych ma również jak najważniejsze zastosowanie. Kolejna cecha i funkcja charakterystyczna muzyki w zgromadzeniach liturgicznych w czasie pielgrzymek papieskich to integracja społeczna. Zwłaszcza śpiewy i utwory ludowe wykonywane podczas liturgii stawały się poprzez umasowienie tym samym, czym są one na co dzień dla lokalnych, małych społeczności: czymś oryginalnym, świeżym, spontanicznym, nośnikiem wiedzy o człowieku i o świecie, elementem kulturowej identyfikacji⁶⁴ Zaspokajały one także w pewnym stopniu potrzebę zainteresowania sprawami codziennego ludzkiego życia, sprzyjały wyzwaniu spontanicznych reakcji na przekazywane apele i były uzupełnieniem lokalnych kontaktów.

Jeśli chodzi natomiast o publiczność bezpośrednią, a więc uczestników Mszy Świętych na placach, to dodatkowe znaczenie miał bezpośredni kontakt i odbiór przekazywanych treści w określaniu hierarchii wartości kulturalnych. Chodzi tu m.in. o kształtowanie pewnego wycucia i smaku muzycznego w dziedzinie liturgii. Socjologia mówi, że w tych właśnie bezpośrednich relacjach ogromną rolę spełniają jednostki, przywódcy opinii, przodownicy kultury w ukształtowaniu właściwej hierarchii⁶⁵ Papież, przez swoją akceptację i częste aluzje co do wykonania utworów muzycznych, przyczynił się także do spopularyzowania pewnych utworów czy form muzycznych, a także sposobów wykonania. Jan Paweł II cytował często niektóre pieśni⁶⁶, a czasem sam je intonował⁶⁷

Niektóre pieśni, wykonywane podczas liturgii papieskich, stały się bardzo popularne i weszły na stałe do repertuaru pieśni kościelnych w Polsce⁶⁸

Zakończenie

Ważnym zagadnieniem, które próbowano tutaj omówić, jest kwestia znaczenia oprawy muzycznej liturgii papieskiej dla polskiej muzyki religijnej. Widoczne są dwa nurty: z jednej strony wykonania dawnych, uświęconych trady-

⁶³ Por. tamże, s. 174.

⁶⁴ Por. cechy ludowej kultury: A. Kłoskowska, dz. cyt., s. 358.

⁶⁵ Por. tamże, s. 450.

⁶⁶ „Z dawna Polski Tyś Królową, Maryjo” (zakończenie homilii w Krośnie, 10.06.1997 r.), zob. Chrystus wczoraj, dziś i na wieki. V Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny, Olsztyn 1997, s. 184; „Panie, ty widzisz, krzyża się nie lękam (...)” (podczas homilii w Skoczowie, 22.05.1995 r.), zob. „L'Osservatore Romano” 7(175)1995, s. 28.

⁶⁷ „Krzyżu Chrystusa, bądźże pochwalony (...)” (zakończenie homilii w Siedlcach, 10.06.1999 r.), zob. „L'Osservatore Romano” 8(215)1999, s. 43, CD 2 nr 10.

⁶⁸ Np. *Panie, dobry jak chleb* (hymn 46 Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego we Wrocławiu 1997 r.).

cją pieśni i utworów religijnych, a z drugiej próba wprowadzenia do liturgii czegoś nowego: zarówno utworów współczesnych kompozytorów, jak i nowych sposobów wykonań. Chodzi tu zwłaszcza o udział w liturgii wielkich zespołów: chórów i orkiestr symfonicznych (np. Legnica, Sopot), dętych (w tym wojskowych, jak w Sandomierzu), a także licznych kapel i zespołów ludowych (Zakopane, Skoczów, Gdańsk). Te innowacje wynikały także z charakteru spotkań (ogromne liczby uczestników i wykonawców) i uwarunkowań lokalnych (tradycje i zwyczaje regionalne). Jeśli dodamy do tych okoliczności także fakt ogromnego zaangażowania się środków masowego przekazu w transmitowaniu uroczystości „na żywo”, to łatwo sobie wyobrazić, jak owe wykonania stały się inspiracją do stworzenia czegoś nowego i promowania autentycznej żywej kultury muzycznej w dziedzinie liturgii i poza jej obszarem. Inspiracja ta była również „wsteczna”, gdyż długie okresy przygotowań do pielgrzymek w poszczególnych diecezjach były czasem wytężonego wysiłku twórczego dla organizatorów strony muzycznej liturgii, kompozytorów i wykonawców.

Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny pomogły Polakom odkryć i na nowo docenić autentyczne wartości chrześcijańskie, którymi nasza rodzima kultura i tradycja są przepojone. Muzyka, która przecież „łagodzi obyczaje”, a zwłaszcza tradycyjne polskie pieśni i hymny religijne (*Bogurodzica; Z dawna Polski Tyś Królową; Boże, coś Polskę; Gaude Mater*), wykonywane bardzo często w czasie liturgii papieskich, odegrały niemałą rolę w łagodnej transformacji, jaką przeszedł nasz kraj.

Bardzo rozbudowana oprawa muzyczna towarzysząca poszczególnym liturgiom zawiera w większości utwory tradycyjne, należące do oficjalnego repertuaru kościelnych śpiewów liturgicznych. Jednak w każdym prawie przypadku znajdujemy utwory należące do większych form muzyki wokально-instrumentalnej: pochodzących z epoki klasycyzmu czy baroku (*Ave verum; Aria na strunie G, fragmenty Mesjasza*) lub też autorstwa polskich kompozytorów współczesnych (*Kantata na 1000-lecie chrztu Pomorza, Kantata Jubileuszowa*).

Ogólna ocena wykonań jest zadowalająca, biorąc pod uwagę ogromne wyzwania, jakie stawały przed organizatorami i wykonawcami muzyki: otwarta przestrzeń, ogromna liczba uczestników, warunki atmosferyczne, czasem kłopoty techniczne z nagłośnieniem. Badania socjologiczne przeprowadzane przez CBOS przed, w czasie i po każdej z pielgrzymek przybliżyły zakres recepcji społecznej tych wydarzeń, która była ogromna (średnio ok. 90% społeczeństwa było zainteresowane i bezpośrednio lub pośrednio brało udział w uroczystościach). Na tym tle zrodziła się popularność niektórych śpiewów wykonywanych po raz pierwszy w czasie pielgrzymek (*Abba, Ojczy; Panie, dobry jak chleb; Życzymy, życzymy*) czy niektórych wykonań muzyki ludowej, religijnej i świeckiej (góralskiej, kaszubskiej).

Bardzo interesującym i szerokim zagadnieniem wymagającym dalszej pracy jest oddziaływanie muzyki liturgicznej wykonywanej podczas pielgrzymek na społeczeństwo, jej recepcja społeczna. Z pewnością czas jest tutaj dodatkowym kryterium pozwalającym na lepszą weryfikację i analizę tego oddziaływania. Następną sprawą godną uwagi byłyby stopniowe opracowania dotyczące strony muzycznej innych nabożeństw czy spotkań pozaliturgicznych Ojca Świętego w naszej Ojczyźnie. Ukazałyby one jeszcze większą różnorodność repertuaru i wykonań, zwłaszcza ludowych. Pokazałyby piękno religijnej twórczości muzycznej naszego społeczeństwa i jej cel, jakim jest chwała Boża i uświęcenie człowieka⁶⁹

⁶⁹ Por. KL VI, 112.

Stary Śącz: 16.06.1999 r. (Kanonizacja bł. Kingi)

	Incipit (tytuł)	Autor tekstu	Autor melodii	Autor opracowania	Wykonanie	Źródło	
Przed rozpoczęciem	<i>Witamy Cię, alleluja</i>		m. pielgrzymkowa		kantor, lud, organy	Archiwum PR I/g/.	
	<i>Niechaj żyje</i>		na m. <i>Za górami, za lasami</i>		chór, kapela góralska	Kaseta video II/c/9	
	<i>Życzymy, życzymy</i>	W. Łomnicka-Dulak (2,3,4 zw.)	m. ludowa		chór, lud, kapela góralska	Taśma magnet. III/c/1	
	<i>Chrystus Wodzem</i>		A. Kunc		chór, orkiestra	Płyta kompaktowa IV/b/11	
Wejście	<i>Weź w swą opiekę</i>	J. M.	F. Brzezińska		chór, organy (dru-ga zw.)	V/b/2	
	<i>Hej, z wiyrcchu Radziejowe</i>	W. Łomnicka-Dulak	m. ludowa		chór, kapela góralska	Strony internetowe V/g/15	
	<i>Tu es Petrus</i>	<i>werset allelujayczny na uroczystość św. apostołów Piotra i Pawła</i>	W. Gieburowski		chór, orkiestra	V/g/16	
	<i>Ziem sądeckich sławna Pani</i>	ks. Wojtoń TJ	ks. Wojtoń TJ		chór, lud, orkiestra	V/g/17	
	<i>Jak przed wiekami</i>	s. M. T. Izvorska OSC	ks. K. Pasionek		chór, lud, orkiestra	V/g/18	
	<i>Chrystus Wodzem</i>		A. Kunc		chór, orkiestra	Msza Święta... VII/d/4	
	<i>Ziem sądeckich sławna Pani</i>	ks. Wojtoń TJ	ks. Wojtoń TJ		chór, lud, orkiestra	Śpiewnik Liturgiczny VII/e/1	
	Po pozdrowieniu	<i>Życzymy, życzymy</i>	W. Łomnicka-Dulak (2,3,4 zw.)	m. ludowa		chór, lud, kapela góralska	Liber Usualis VII/e/6
							Hymny Polskie VII/e/8

	Incipit (tytuł)	Autor tekstu	Autor melodii	Autor opracowania	Wykonanie	Źródło
Akt pokutny	<i>Panie, zmiłuj się</i>	t. liturgiczny	ks. K. Pasionek		lud, orkiestra	
Przed kanonizacją	<i>Litania do Wszystkich Świętych</i>				schola męska, organy	
Po kanonizacji	<i>Kingo, sądecka Pani</i>	ks. K. Pasionek	ks. K. Pasionek		chór, lud, orkiestra, organy, werset: solista	
	<i>Chwata</i>	t. liturgiczny	ks. K. Pasionek		lud, orkiestra	
Śpiew przed Ewangelią	<i>Alleluja z werselem</i>	t. liturgiczny			chór, schola, orkiestra	
Ofiarowanie	<i>Afferentur Regi</i>		A. Bruckner		chór, orkiestra	
	<i>Jaka piękna jesteś, Kingo</i>	M. Skwarnicki	J. Gładysz		chór, lud, orkiestra	
	<i>Święty</i>	t. liturgiczny	ks. K. Pasionek		lud, orkiestra	
	<i>Baranku Boży</i>	t. liturgiczny	ks. K. Pasionek		lud, orkiestra	
Komunia	<i>Tantum ergo</i>	śpiew przed błogosławieństwem	A. Bruckner		chór, orkiestra	
	<i>Bądźże pozdrowiona</i>	Jarynkiewicz			lud, orkiestra	
		hymn in honorem SS. Sacramenti	F. Peeters		chór, orkiestra	
	<i>Zróbcie Mu miejsce</i>	F. Karpiński			lud, orkiestra	
Dziękczynienie	<i>Bądź uwielbiony</i>	s. M.T. Izworska OSC	ks. K. Pasionek		chór, lud, orkiestra	
	<i>O Boże, dzięki Ci składamy</i>				chór, orkiestra	

Sopot: 05.06.1999 r. (Msza na „Hipodromie”)

	Incipit (tytuł)	Autor tekstu	Autor melodii	Autor opracowania	Wykonanie	Źródło
Przed rozpoczęciem	<i>Alleluja</i>		G. F. Haendel, <i>Mesjasz</i>	G. F. Haendel	chór, orkiestra	Archiwum PR I/g/... Kaseta video
	<i>Barka</i>	S. Szmidt	C. Gabarain		lud	II/c/1
Wejście	<i>Weź w swą opiekę</i>	J.M.	F. Brzezińska		kantor, lud, organy	Płyta kompaktowa
	<i>Tu es Petrus</i>	werset <i>allelujacyjny</i> na uroczystość św. apostołów Piotra i Pawła	F. Liszt		chór, orkiestra	IV/b/1 Strony internetowe V/g/3
Akt pokutny	<i>Panie, zmiłuj się</i>	t. liturgiczny	ks. E. Hinz		chór, lud	Kościół Gdański
	<i>Chwała</i>	t. liturgiczny	ks. E. Hinz		chór, lud, na przemian	VII/d/1 Śpiewnik Liturgiczny
Śpiew przed Ewangelią	<i>Alleluja</i>	t. liturgiczny			chór, orkiestra	ny VII/e/1
	<i>Kantata na 1000-lecie chrztu Pomorza</i>		J. Rosiński		chór, orkiestra	Liber Usualis VII/e/6
Ofiarowanie	<i>Dziejów Polski perła droga</i>				chór, lud, organy	Hymny Polskie VII/e/8
	<i>Święty</i>	t. liturgiczny	ks. I. Pawlak		lud	
Komunia	<i>Baranku, Boży</i>	t. liturgiczny	ks. I. Pawlak		lud	
	<i>Idzie, idzie, Bóg prawdziwy</i>	XVII w.			chór, lud, organy	
	<i>Panis angelicus</i>		C. Franck	C. Franck	solista, chór, organy	
	<i>U drzwi Twoich</i>	XVIII w.			kantor, organy	

	Incipit (tytuł)	Autor tekstu	Autor melodii	Autor opracowania	Wykonanie	Źródło
	<i>Ave verum</i>	<i>hymn na cześć Najśw. Sakramentu</i>	W.A. Mozart	W.A. Mozart	chór, orkiestra	
	<i>Nie ścigaj się z mitością</i>				„Schola świętojańska”	
Poświęcenie koron MB	<i>Bogurodzica Dziewica</i>	J. Słowacki	o. M. Żukowski		chór, organy	
Po błogosławieństwie	<i>Boże, coś Polskę</i>	A. Feliński (1816) A. Górecki (1817)	J.N. Kaszewski		lud, orkiestra	
	<i>Ciebie, Boże, wielbimy</i>		m. niemiecka		chór, organy	
	<i>Najświętsze Serce Boże</i>				lud	
	<i>Ave Maria</i>					
	<i>Matinko Boże</i>					
	<i>Kaszebsko Królewo</i>					zespół kaszubski
	<i>Błogosław, Boże, papieża</i>			o. A. Klama		zespół kaszubski
	<i>Nie je ce żol</i>				chór	
					zespół kaszubski	

Zakopane: 06.06.1997 r. (Msza „Pod Krokwią”, beatyfikacja Bernardyny Jabłońskiej i Marii Karłowskiej)

	Incipit (tytuł)	Autor tekstu	Autor melodii	Autor opracowania	Wykonanie	Źródło
Przed rozpoczęciem	<i>Ojciec nasz</i>					Archiwum PR
	<i>Pobłogosław, Jezu</i>					I/f/19
	<i>Po górach, dolinach</i>		m. francuska		lud	I/f/20
	<i>Śpiwajom Regle z nami</i>	Fr. Bachleđa Księdzdzulorz	stara nuta góralska <i>glinie śniyzek po holak</i>		kapela góralska	I/f/21, I/f/22 I/f/23
	<i>Błogostawiona Mario Pasterko</i>				schola Sióstr Pasterek	Kaseta video II/b/2
	<i>Przyszedłś, Panie, by wolność dać światu</i>		S. Stuligrosz			Strony internetowe V/f/9
	<i>Czego chcesz od nas, Panie</i>	Jan Kochanowski	ks. Z. Piasecki		lud	V/f/10, V/f/11 Modlitewnik Pielgrzymy
	<i>Pieśń o Matce Jaroszyńskiej</i>				chór par. z Bukowiny Tatr.	VII/c/2 Śpiewnik Liturgiczny
	<i>Chrystus Wodzem</i>		A. Kunc		lud, orkiestra	VII/e/1
	<i>Weź w swą opiekę</i>	J. M.	F. Brzezińska		lud, orkiestra	Polski Śpiewnik
	<i>Modlitwa</i>		S. Moniuszko		chór <i>Watra</i>	Populamy
	<i>Bogurodzica</i>	XIII w.	wg rękopisu krakowskiego z XV w.		chór	VII/e/4 Hymny Polskie
	Wejście	<i>Gaude Mater</i>	Wincenty z Kielczy		T. Klonowski	chór
<i>Twemu Sercu</i>					lud	
<i>Kochajmy Pana</i>					lud	
	<i>Wiązanka melodii góralskich</i>				górale z Podhala, Orawy i Spiszu	

	Incipit (tytuł)	Autor tekstu	Autor melodii	Autor opracowania	Wykonanie	Źródło
Hofd Curusia-Bachledy	<i>Nie rzucim ziemi</i>	M. Konopnicka	F. Nowowiejski		lud, orkiestra	
	<i>Pod Twą obronę</i>		W. Troschel		lud, schole Sióstr	
Po beatyfikacji	<i>antyfony</i>				Albertynek i Pasterek	
Modl. wiernych	<i>Kyrie eleison</i>		m. Taize		kantor, chór, organy	
Ofiarowanie	<i>Radośnie dziś Tobie śpiewamy</i>				schola a capella	
	<i>Jezu, miłości Twjej</i>		F. Walczyński		lud	
Komunia	<i>Wierzę w Boga</i>				chór a capella	
	<i>O, niewystowione</i>				lud	
Dziękczynienie	<i>Wiązanka m. góralskich</i>				kapela góralska	
	<i>Ciebie, Boga, wystawiamy</i>	hymn <i>Te Deum laudamus</i> , tłum. T. Karyłowski	A. Chlondowski		lud	
Po adoracji i Litanii do Serca P.J.	<i>Wiązanka m. góralskich</i>				kapela góralska	
Po błogosławieństwie	<i>Najświętsze Serce Boże</i>		M. Staworzyński		lud	
	<i>Boże, coś Polskę</i>	A. Feliński (1816) A. Górecki (1817)	J. N. Kaszewski		lud, orkiestra	
	<i>Sto lat</i>				lud, orkiestra	
	<i>wiązanka melodii góralskich</i>				kapela góralska, orkiestra	